

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 16.Gf.40.172/2023/10-I.

A felperes:

felperes1

(cím2)

A felperes képviselője:

Hetzmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Hetzmann Albert ügyvéd)

(cím1)

Az alperes:

alperes1

(cím4)

Az alperes képviselője:

Dr. Balla Szilárd Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Balla Szilárd ügyvéd)

(cím6)

A per tárgya: vállalkozói díj megfizetése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 7.G.40.447/2021/147-I.

A fellebbezést benyújtó fél: alperes

Részítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy 15 (tizenöt) nap alatt fizessen meg a felperesnek 36.137.182 (harminchatmillió-százharminchétezer-száznyolcvankettő) forintot és annak 2019. január 31. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat nyolc százalékponttal növelt mértékű késedelmi kamatát.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét – az elsőfokú eljárás perköltségére is kiterjedően – hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg a felperesnek 311.150 (háromszáztizenegyezer-százötven) forint másodfokú perköltséget.

A felperes további másodfokú perköltségét 311.150 (háromszáztizenegyezer-százötven) forintban, az alperesét 1.921.125 (egymillió-kilencszázhuszonegyezer-százhuszonöt) forintban állapítja meg.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest vállalkozói díj címén 63.792.475 forint és ezen összegnek 2018. december 12-től járó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:155. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamatai megfizetésére. Keresetének jogalapjaként a Ptk. 6:238. §-át, 6:244. §-át, a 6:245. §-át, a 6:247. §-át és a 6: 249. § (2) bekezdését jelölte meg. Másodlagosan

annak megállapítását kérte, hogy ráépítés jogcímén tulajdonjogot szerzett a helység, helyrajzi szám ingatlanon, és kérte az illetékes földhivatal megkeresését tulajdonjogának 1/5 tulajdoni hányadban történő bejegyzése érdekében. Ekörben keresetének jogalapjául a Ptk. 5:70. § (1) és (2) bekezdését jelölte meg. Előadta, hogy az alperes megrendelése alapján vállalkozóként teljesített, amiből az alperes a műszaki ellenőr nyilatkozata alapján 34.193.648 forint teljesítést elismert, azonban a teljesítésigazolás kiállítását alapos ok nélkül megtagadta, továbbá az elismert követelést nem fizette ki. Vitatta az alperes műszaki ellenőre által a teljesítés kapcsán készített összesítőben foglaltakat. Kiemelte, hogy tárolási nyilatkozatot állított ki a be nem épített anyagokról, amelyek ellenértékét megfizette az alvállalkozóknak, a tárolási nyilatkozattal érintett anyagok ellenértékére vállalkozói díj jogcímén tart igényt a Ptk. 6:238. §-a alapján, figyelemmel a 6:239. § (2) bekezdésében foglaltakra is. A teljesítését a TSzSz szakvéleményével igazolta, ami álláspontja szerint megfelel a 2013. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: TSzSz tv.) 6. §-ának. Állította, hogy a felek közötti jogviszony az alperes 2019. január 28-án kelt és 31-én hatályosult felmondásával szűnt meg a Ptk. 6:249. §-a alapján, ezért az alperes a Ptk. 6:49. § (2) bekezdése szerint köteles megfizetni a vállalkozói díj arányos részét.

[2] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. A kereseti követelésből 36.137.182 forintot és ennek 2019. január 31-től járó kamatait elismerte. Állította, hogy a felperes késedelembe esett, és el nem készült munkarészekre igényelt teljesítésigazolást. A felperes 2018. december 12-én a kivitelezési munkák végzését megtagadta, és az építési területről levonult. A szerződést 2019. január 28-án kelt és 31-én hatályosult nyilatkozattal a felperes szerződésszegésére alapítottnan felmondta, a vállalkozási szerződés 2019. január 31-vel a Ptk. 6:140. §-a és a 6:154. § (1) és (2) bekezdése értelmében szűnt meg. A kivitelezési munkák megtagadása miatt a Ptk. 6:139. §-a alapján jogszerűen tartotta vissza a teljesítésigazolás kiállítását. Kiemelte, hogy a szerződés 3.3. pontja szerint teljesítésnek kizárólag az elkészült építési-szerelési munka minősül, az anyagbeszerzés azonban nem. Megítélése szerint a TSzSz szakvélemény a perben bizonyítékként nem értékelhető, az továbbra is aggályos.

[3] A vállalkozási szerződés 3.6. pontjára és a Ptk. 6:186. §-ára alapítottnan beszámítási kifogást terjesztett elő késedelmi kötbér címén 55.165.366 forint összegben, amit az általa elismert követelésbe kért beszámítani. Nem vitatta, hogy a kivitelezési tervek szolgáltatásával 24 napos késedelembe esett, ezért a felperes teljesítési határideje is meghosszabbodott, így az 2018. december 24-én járt le. Álláspontja szerint a már korábban átadott tervdokumentáció alapján el lehetett volna végezni az ipari padló kivitelezési munkáit, és a végleges tűzvédelmi tervek esetleges hiánya sem befolyásolta a kivitelezést, erre figyelemmel a felperesnek el kellett volna készítenie a csarnokot akként, hogy az beköltözhető legyen, a felperes azonban késedelembe esett.

[4] A felperes a beszámítással szemben előterjesztett ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a késedelem oka az alperes hibás és hiányos tervszolgáltatása volt. Az ipari padló elkészítésének feltétele lett volna a tető megléte, annak pedig a tűzvédelmi terv rendelkezésre bocsátása.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletében feljogosította a felperest, hogy tartsa meg az alperes által a felek között 2018. június 8-án létrejött vállalkozási szerződésből eredően korábban megfizetett 63.792.475 forint vállalkozói díjat és 10.764.000 forint késedelmi kamatot, ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 14.931.117 forint perköltséget.

[6] Határozatának tényállásában megállapította, hogy az építésügyi hatóság 2018. április 5-én építési engedélyt adott az alperes által létesítendő cím5 helyrajzi számú ingatlanon új kereskedelmi rendeltetésű raktár és bemutatóterem építésére. 2018. június 8-án a felek között vállalkozási szerződés jött létre a raktár és az irodaépület generál kivitelezési munkáinak elvégzésére. A szerződés 2. pontja tartalmazza azon dokumentumok felsorolását, amelyek tartalmára alapítva a felek a szerződést megkötötték. A 3.1. pont szerint a vállalkozói díj összege 545.723.787 forint, ami nem átalánydíj, hanem a tervezők által rendelkezésre bocsátott költségvetések beárazása. Mivel a mennyiségek tervek hiányában nem ellenőrizhetőek, azok utólagosan pontosítandók. A vállalkozói díjat a felek akként részletezték, hogy egységáras ajánlati díj az első ütem tekintetében nettó 181.932.587 forint, a második ütem tekintetében nettó 363.791.000 forint. A vállalkozási szerződés nem kizárólagosan tartalmazza a vállalkozói díj tételeit. A 3.2. pont szerint a vállalkozó díj tartalmazta különösen, de nem kizárólagosan a munkák elvégzéséhez szükséges valamennyi anyag árát, a munkabért és járulékait, mindennemű gép és daruköltséget stb.

[7] Az elszámolás módjával kapcsolatban a 3.3 pontban megállapodtak, hogy az elkészült munkáról közösen teljesítést igazoló jegyzőkönyvet vesznek fel, amelyben rögzítik a műszaki teljesítést és a szerződéstől való esetleges eltérést. A felek által aláírt jegyzőkönyv a számlázás alapja. A 3.4. pontban a számlázási- és fizetési feltételekről akként rendelkeztek, hogy a felperes 5 darab részszámlát és 1 darab végszámlát jogosult benyújtani. Utaltak e körben a szerződés 4. számú mellékletét képező pénzügyi ütemtervre. Amennyiben az bank neve által elfogadott műszaki szakértő leigazolta a megrendelő nevére kiállított rész- és végszámlákat, a vállalkozó azokat benyújtja a bankhoz kifizetés céljából. A vállalkozó jogos követeléseit tehát a bank fogja kiegyenlíteni kölcsönszerződés alapján.

[8] A szerződés 3.6. pontjában a felek a vállalkozói késedelmet kötbérrel szankcionálták, ami a késedelem 15. napjától kezdődően az adott ütem szerződéses díja napi 0,5%-a, maximum 10% mértékű. Ha a szerződés a kivitelezőnek felróható okból nem teljesül, a megrendelő egyoldalú nyilatkozattal a szerződéstől elállhat. Ez esetben a kivitelező a késedelmi kötbéren túl meghiúsulási kötbért is köteles fizetni, ami az el nem készült munkarészek nettó vállalkozói díjának a 15%-a. Ha a határidő csúszások nem róhatóak fel a kivitelezőnek, úgy kötbérfizetési kötelezettség sem terheli. A késedelmi kötbér összege a meghiúsulási kötbér összegébe beleszámít.

[9] A szerződés 4. pontja szerint a kivitelezés megkezdésének az időpontja a 2018. június 11. Az első ütembe tartozó munkák (teljes alapozás és előre gyártott vasbeton

szerkezet, monolit vasbeton szerkezet 90%-a) kötbérterhes befejezési határideje 2018. szeptember 30, a második ütem kiviteli terveinek a kivitelező részére való átadásának a határideje 2018. július 16. A csarnokrész költözhetőségének kötbérterhes befejezési határidejét 2018. november 30-ában rögzítették, amely egyben tartalmazta az épület vízhatlanságát, az épület zárhatóságát, az épület csarnokrészének költözhetőségét ipari padlóval. A befejezés véghatárideje 2019. január 31. volt.

[10] A szerződés 5. pontja a megrendelő kötelezettségei körében rögzíti – többek között – a kiviteli tervek szolgáltatására vonatkozó kötelezettséget. A megrendelő köteles továbbá a szerződésszerűen teljesített munkát átvenni és annak ellenértékét kifizetni. A 6. pont szerint a vállalkozó feladatai körében köteles időben felhívni a megrendelő figyelmét arra, ha a munkavégzés akadályba ütközik, köteles a munkát a mindenkor hatályos szabályoknak és engedélyezési eljárásoknak megfelelően végezni. A 7.5. pont szerint a vállalkozó csak a megrendelő előzetes írásbeli jóváhagyásával térhetett el a tervdokumentációtól. A szerződés 1. számú melléklete volt a vállalkozó árajánlata, amely anyagköltségeket is tartalmazott. Az „Egyéb” elnevezésű melléklet 14. sora alatt a felek rögzítették, hogy a daruzási és állványozási költség az acélszerkezeti munkákhoz kapcsolódik.

[11] A felepres a kivitelezés első ütemébe tartozó munkákat a szerződés szerinti határidőben elvégezte. A felek a szerződés teljesítése során több alkalommal egyeztetést tartottak, amelyekről kooperációs jegyzőkönyvek készültek.

[12] A 2018. szeptember 21-én készült kooperációs jegyzőkönyvben a kivitelező jelezte, hogy a gépészeti-, a villamos- és az út tervek nem állnak rendelkezésre. A 2018. október 30-i kooperációs jegyzőkönyv szerint a megrendelő kérte a tervezőket az ipari padló vastagságának és hőszigetelésének a felülvizsgálatára. Felhívta a kivitelezőt, hogy az elkészülő alternatívákra készítsen árajánlatot. 2018. november 28-án egyeztettek a szerződő felek az ipari padló műszaki tartalmáról és arra a következtetésre jutottak, hogy nem mellőzhető a talajmechanikai vizsgálat elvégzése. Felmerült az is, hogy szükséges az acél csömerevítések tűzvédő festése.

[13] Az alperes 2018. december 5-én adta át a tűzvédelmi kiviteli terveket a felperesnek. A 2018. december 5-i kooperációs jegyzőkönyv szerint a vállalkozó a tűzvédelmi információkra alapítva indokoltnak tartotta a SÉD tetőablakok motorjainak a pontosítását. Az alperes 2018. december 5-én rendelte meg a felperestől pótmunka keretében az acélszerkezet tűzgátló festését. A kivitelezés során az alperes megfizette egyes anyagok ellenértékét a felperesnek úgy, hogy azok még nem kerültek kiszállításra a helyszínre.

[14] 2018. december 12-re az épület alapozása és az oldalpanelek megközelítőleg 90%-a elkészült. Kapukiváltók és kiegészítő szögprofilok is készültek. Elkészültek a tetőgerendák, de a zárt tető nem készült el, mert ahhoz előbb a merevítő rudak tűzvédő festését kellett elkészíteni a kiviteli tervek alapján. A tűzvédő máz száradásához nem voltak megfelelőek az

időjárási viszonyok. A tető zártságát biztosító trapézlemezeket a helyes technológiai sorrend szerint a merevítő rudak tűzvédelmi festése és a festék száradása után lehetett csak felhelyezni a tetőre. A trapézlemezeket a felperes feltermelte a tetőre az építkezés befejezéséhez szükséges mennyiségben. Az ipari padló nem készült el, mert egyrészt nem álltak rendelkezésre az ahhoz szükséges végleges tervek, másrészt a padló betonjának kötéséhez szükséges lett volna, hogy a tető rendelkezésre álljon. Az ipari padló készítésénél a vasalás elkészítéséhez ismerni kell a padló alatti csövezés kialakítását is. A csapadékvíz elvezetését az eredeti tervektől eltérően szikkasztással lehetett megoldani. A szivárgó elkészült. Az épület földszintjén a felepres téglá kitöltő falazatot is készített, fölötté a terveknek megfelelő vasbeton erkélyt. Az építési törmeléket a felperes elszállította a helyszínről, valamint elvégezte az építkezés során szükséges organizációs feladatokat is.

[15] Az építkezés befejezéséhez szükséges mennyiségű attika „U” profilok, sarokpanelek a helyszínen voltak. Az elkészült munkák és a be nem épített anyagok együttes értéke 63.792.475 forint.

[16] A felperes 2018. december 12-én tárolási nyilatkozatot adott ki különböző építőanyagokról, többek között Hörmann szekcionált kapukról, utóbbi nettó értéke 3.500.112 forint. A kapukat a felperes jelenleg is egy raktárban tárolja. A nyilatkozat szerint a felperes az anyagokat vagy az építkezés helyszínére kiszállította, vagy azokat raktárban letárolta. A tárolt anyagok ellenértékének teljes kifizetéséig az anyagok a felperes tulajdonát képezik. 2019. január 17-én a felperes azonos tartalmú tárolási nyilatkozatot állított ki 371 fm. Lindab tetőszelemenről.

[17] A felperes képviselője az alperes képviselőinek címzett, 2018. december 12-i e-mailjében jelezte, hogy a megrendelő nem akarja leigazolni a teljesítésüket, ezért a kivitelezést leállította, a munkaterületről levonult és kérte a teljesítés igazolását.

[18] 2019. január 28-án kelt levelével az alperes a felperes súlyos szerződésszegésére hivatkozással azonnali hatállyal felmondta a szerződést. Szerződésszegésként értékelte a felperes késedelmét és a munkavégzés felfüggesztését. Kérte a munkaterület visszaadását azon anyagok jegyzőkönyvezett átadásával, amelyek ellenértékét az alperes kivételesen, méltányosságból megfizette. Előadta, hogy a Hörmann típusú garázkapukat hajlandó megvásárolni. A felperes 2019. január 31-én vette át a felmondólevelet.

[19] A felperes kérelmére a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv (TSzSz) szakértői tanácsa 2019. február 11-én tartott szemlét a helyszínen, majd elkészítette szakértői véleményét. Ebben megállapította, hogy a felperes a szerződés szerint elvégezhető munkákat elkészítette és a tervhány miatt be nem épített anyagokat illetően tárolási nyilatkozatokat adott. A szakvélemény a teljesített kivitelezési munkák értékét nettó 63.792.475 forintban állapította meg. Rögzítette a TSzSz, hogy a kivitelezési munkák elvégzéséhez a vállalkozási szerződésben meghatározottak szerint kerültek felhasználásra az anyagok. A szakvélemény

megállapította, hogy el nem végzett kivitelezési munka - a vizsgált teljesítményben foglaltak szerint - nincs. A kérelmező szerződésszerűen teljesített, követelése megalapozott és elfogadható.

[20] Az alperes 2019. áprilisában határozta meg, hogy milyen ipari padló kerüljön kiépítésre. Ezt a cég1 készítette el.

[21] Az elsőfokú bíróság határozatának jogi indokolásában a be nem épített anyagok költségének vállalkozói díj jogcímén történő követelése körében utalt a Ptk. 6:239. § (2) bekezdésében foglaltakra és figyelemmel volt név3, név4 és a név5 tanúvallomására is, amelyek alapján igazoltnak találta, hogy a felek megállapodása kiterjedt az építkezéshez beszerezett, de ténylegesen még be nem épített anyagok ellenértékének alperes általi megfizetésére. Megállapította, hogy a felperes követelése e körben jogszerű, ezért az alperes jogellenesen mondta fel erre való hivatkozással a szerződést rendkívüli felmondással.

[22] A TSzSz elnökének meghallgatása alapján megállapította, hogy a szakértői tanács a raktárban nem ellenőrizte a tárolási nyilatkozatok szerinti anyagok meglétét, de azokat a helyszínen látták, szemrevételezéssel nem láttak kirívó különbséget a felperes által kimutatott és a helyszínen lévő anyag mennyisége között. Rögzítette, hogy a szakértői tapasztalat szerint felperesi organizáció nélkül nem lett volna lehetséges az épület számla szerinti készletfokának elérése. A felperesi munkavégzés végén fennálló állapotokat a felperes által csatolt fényképek, a felperesi törvényes képviselő személyes nyilatkozata és a TSzSz elnökének nyilatkozata alapján állapította meg. Minderre figyelemmel rögzítette, hogy a szivárgó a felperes levonulásakor készen volt, az alperes által támasztott mennyiségi kifogást semmilyen peradat nem támasztotta alá. Valamennyi alperes által vitatott anyag a helyszínen volt a Hörmann kapuk kivételével. E körben rögzítette, hogy elfogadta a TSzSz tanács által megfelelőnek ítélt, a helyszínen lévő anyagmennyiség vizuális becsléssel történő felmérését. A Hörmann kapu meglétét a felperes által csatolt fényképek, német nyelvű igazolás, továbbá a szakértői tanács elnökének nyilatkozata alapján állapította meg arra is figyelemmel, hogy a kapuk egyedileg gyártott termékek, amelyek ellenértékét jogosult a vállalkozó díja keretében érvényesíteni. Ugyancsak a felperesi fényképek és szakértői előadás alapján állapította meg, hogy a szerkezet a tényállásban rögzített módon elkészült, az acélszerkezet építéséhez kapcsolódó daruzási és állványozási munkát a felperes elvégezte, a munkát megszervezte, a törmeléket konténerekbe gyűjtötte és elszállította. Ennek megfelelően igazolt a kitöltő falazat és a vasbeton erkély tervek szerinti elkészülte is, ezért a felperest illeti a kereset szerinti tőkeösszeg.

[23] Az alperes beszámítási kifogásával kapcsolatban a kirendelt szakértő szakvéleményéből indult ki, amelyből megállapította, hogy a csarnokrész költözhetőségének műszaki tartalma a szerződésben rögzített megfogalmazás alapján nem azonosítható egzakt módon, a csarnok mint külön egység az építési munkaterületen munkabiztonság szempontjából is problémás, tényleges használata használatbavétel szempontjából sem jogszerű. Az ideiglenes használhatóság villamos gépészeti és tűzvédelmi munkák befejezését is szükségessé teszi az épület belsejében. Az ipari padló pontos műszaki tartalmát,

rétengrendjét nem határozták meg, amelynek körében az ipari padlófűtés terveire is szükség volt, és kiemelte azt is, hogy 2018. november 28-án még egyeztetés folyt az ipari padló műszaki tartalmával kapcsolatban. A tűzvédelmi festés szükségességét a felek még 2018. november 28-án is egyeztették, a tűzvédelmi kiviteli terv csak 2018. december 5-én állt rendelkezésre. A tűzvédő rudakat tűzvédő mázolóval kellett ellátni, amelynek elvégzéséhez 18 nap kivitelezési idő elegendő, de 2018. december 6. és 24. között csak 3 napon volt ehhez megfelelő hőmérséklet. Tervhibának tekinthető, hogy az esővizet nem lehetett az eredeti terveknek megfelelően csatornában elvezetni, ezért szikkasztásra volt szükség.

[24] A szakértő véleményéből megállapítható, hogy a tervhiány okozott késedelmet a kivitelezés során, de ennek mértéke pontosan nem határozható meg. A rendelkezésre álló adatok alapján a felperes nem tudta volna elérni a csarnokrész költözhetőségét a szerződésben rögzített határidőhöz képest 24 nappal később, a szakértői becslés szerint a költözhetőség 2019. március közepére lett volna elérhető arra is figyelemmel, hogy az ipari padlóra vonatkozó végleges tervek csak 2019 áprilisában álltak rendelkezésre. Kifejtette, hogy az ipari padló elkészítésének feltétele a zárt épület, az épületet pedig akkor lehetett lezárni, ha a tetőszerkezet kialakítása tűzvédelmi szempontból megfelelő, ehhez szükség volt a tűzvédelmi kiviteli tervre és megfelelő időjárásra a száradáshoz. Mindezt megerősítette név⁷ és név¹ tanú, továbbá név⁸ tanú is. Összeségében megállapította, hogy a tűzvédelmi tervek késedelmé és az időjárás is akadályozta az épület lezárását, ezáltal az ipari padló elkészítését is, amiből arra következtetett, hogy a felperesnek fel nem róható okból nem lehetett tartani a csarnokrész költözhetőségének kötbérterhes befejezési határidejét. A szerződés 8.1. és 10.1. pontjai értelmében ugyanakkor a felperes nem adhatott át olyan csarnokrészt, amely elektromosság és gépészet hiányában használatba vételre alkalmatlan. Minderre figyelemmel az alperes beszámítási kifogását megalapozatlannak tartotta.

[25] A fentiek alapján megállapította, hogy a hatályon kívül helyezett 34.G.41.128/2019/75. számú ítéletben megállapított tőke és kamat követelés a felperest megilleti, amely összeg a felperes birtokába is került, ezért az ítéletben a felperest feljogosította a fenti összeg megtartására, ennél fogva nem volt helye az alperes további tőke- és kamatfizetésre kötelezésének, ezért a felperes marasztalási keresetét elutasította. Az elsődleges kereset megalapozottságára figyelemmel a másodlagos keresetet nem vizsgálta.

[26] A perköltségről a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján döntött, figyelemmel a felperes által csatolt költségjegyzékre azzal, hogy a felperes ügyvédi munkadíját 30.000 forintos óradíjjal állapította meg a felszámításnak megfelelően elszámolt óraszámban.

[27] Az alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Kérte továbbá a felperesnek az első- és másodfokú perköltségben való marasztalását.

[28] Az ítéltábla felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (1) bekezdése és a 369. § (3) bekezdés a) és c) pontjában jelölte meg. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság ítélete érdemben téves, a tényállás megalapozatlan, az abból levont jogi következtetés az anyagi jogi, és az eljárási jogszabályoknak nem felel meg.

[29] Kifejtette, hogy a megismételt eljárás során a felperes a be nem épített anyagok ellenértéke iránti követelésének jogalapját megváltoztatta, azt a Ptk. 6:249. § (2) bekezdésében jelölte meg. A Pp. 170. § (2) bekezdés b) pontjára és a 7. § (1) bekezdésének 12. pontjára, továbbá a 185. § (2) bekezdésére és a 2. § (2) bekezdésére utalva kifejtette, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:249. § (2) bekezdéséhez, mint új jogalaphoz kötve van. Ehhez képest az elsőfokú bíróság az ítéletében az új jogalapot nem bírálta el, az ítélet jogi indokolásában nem is hivatkozott rá, súlyosan megsértve ezáltal a Pp. 2. § (2) bekezdésében foglalt kérelemhez kötöttség elvét. Az elsőfokú bíróság az új jogállítás helyett a felperes korábbi jogállítását bírálta el, ezért megsértette az érdemi döntés korlátai körében a Pp. 342. § (3) bekezdését, hiszen az érdemi döntés nem terjedhet ki olyan jogra, amelyet a fél a perben nem állított. Álláspontja szerint ezen lényeges eljárási szabálysértés az egész jogkérdés téves elbírálásához vezetett, ezáltal az ügy érdemi döntésére kihatott, azonban az eljárási szabálysértések orvoslása a másodfokú eljárásban lehetséges, a felperes által állított, a Ptk. 6:249. § (2) bekezdésének mint jogalpnak az elbírálásával, ezért nem szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése.

[30] Rámutatott arra, hogy az új jogalap elbírálása érinti az elsőfokú ítélet kamatfizetésre vonatkozó rendelkezését is. Az elsőfokú bíróság ugyanis a késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő napját a felperesi jogállítás alapján 2018. december 12-ben jelölte meg, azonban az új jogalap elfogadása esetén a kamatfizetés kezdő napja 2019. január 31. lehet, hiszen a Ptk. 6:249. § (2) bekezdése alapján a felperesnek a peres felek közötti szerződés megszűnésével nyílt meg legkorábban a joga a vállalkozói díj arányos részének követelésére.

[31] Az anyagi jogi felülbírálat alapjául szolgáló lehetséges indokok közül az okszerűtlen, logikátlan iratellenes mérlegelést és az eltérő jogkövetkeztetések levonását jelölte meg, hivatkozva a Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltakra is.

[32] Állította, hogy a TSzSz eljárása tisztességtelen volt. A megismételt eljárásban a TSzSz szakértői tanácsának elnöke mind a szakvélemény kiegészítésben, mind a meghallgatása során az általa bizonyítottan valótlanul állította, hogy a TSzSz a konkrét részletes szakértői vizsgálat helyett azon okból alkalmazott egyszerű szemrevételezést és becslést, mert az elvégzett munkák

és a tárolási nyilatkozatok kapcsán az alperes részéről kifogás nem merült fel az eljárása során. Megítélése szerint a TSzSz eljárása súlyosan sértette az alperesnek a tisztességes eljáráshoz való jogát, ugyanis a helyszíni vizsgálatra vonatkozó értesítésben nem tájékoztatta alperest a kérelmezői álláspontról és nem hívta fel egyidejűleg a figyelmét arra, hogy legkésőbb a helyszíni szemle során részletesen előterjesztheti saját álláspontját. Nem vitatott

peradat, hogy a helyszíni szemlét 2 nappal követően kapta meg a felperesi kérelmet és mellékleteit. Az eljáró szakértői tanács a felek álláspontjának különbözőségét, még a helyszíni szemle során sem határozta meg, erre kísérletet sem tett, ugyanakkor az eljáró tanács a helyszíni szemléről készült jegyzőkönyvben az alperes észrevételének hiányát a terhére értékelte és az egész szakvéleményt arra a valótlan tényre alapította, miszerint az alperes nem tett észrevételeket a helyszínen.

[33] A TSzSz eljáró tanácsa meg sem ismerte a vállalkozói teljesítés alperes műszaki ellenőre által vitatott részét, ezért nyilvánvalóan önhibájából nem került abba a helyzetbe, hogy tételesen, részletesen és alaposan szakértői módszerekkel megvizsgálja az eltérések tárgyát a helyszínen. Ez nemcsak a tisztességes eljárás elvével ellentétes, hanem súlyosan sérti az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szaktv.) 3. § (1) és (3) bekezdését és a TSzSz tv. 1. § (1) bekezdését és 6. § (1) és (2) bekezdését. Az alperesnek a kérelmezői beadványokra vonatkozó 2019. február 18-án megtett észrevételei elkészítésével összefüggő szakértői állítás téves, az a Pp. 146. § (3) és (5) bekezdésében foglalt, a határidő számítására vonatkozó rendelkezéseit sérti. A TSzSz eljárás kirívóan tisztességtelen jellegéből következik az is, hogy a szakértői módszer alkalmatlan, ugyanakkor az elsőfokú bíróság ezen alkalmatlan szakértői módszert az ítélet alapjául elfogadta.

[34] Kifejtette a be nem épített anyagok költségére vonatkozó felperesi igény megalapozatlanságát. Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy abból, miszerint az építési-szerelési munka elvégzéséhez szükséges építőanyag beszerzésére a felperes volt köteles, egyenesen következik az, hogy annak ellenértékére a felperes vállalkozói díj jogcímén jogosult a Ptk. 6:239. § (2) bekezdése értelmében. A Ptk. 6:238. §-ából kiindulva hangsúlyozta, hogy a vállalkozási szerződés eredménykötelem, ezért a vállalkozó a szerződést csak akkor teljesíti, ha az eredmény előállt, azaz az építési-szerelési munkát a felperes hibátlanul, szerződésszerűen elvégezte. Hangsúlyozta, hogy a Ptk. 6:245. § (3) bekezdése értelmében a vállalkozói díj kizárólag a szerződés teljesítésekor esedékes, ettől annyiban tértek el a felek a szerződésükben, hogy részeredmény eléréséhez kötött részletfizetésben állapodtak meg, azonban sem a szerződés, sem a Ptk. nem tartalmaz olyan rendelkezést, miszerint az építési-szerelési munka megvalósítása érdekében tett előkészület, azaz az anyagbeszerzés teljesítésnek vagy részteljesítésnek minősülne. A Ptk. 6:239. § (2) bekezdéséből az következik, hogy önmagában az anyagbeszerzés, mint teljesítési előkészület, nem teremt érvényes jogalapot a beszerzett anyagok ellenértékének a követelésére. E körben utalt a Kúria Pfv.21.748/2012/4. számú határozatában foglaltakra.

[35] Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság azon indokolását, hogy a felek megállapodása kiterjedt az építkezéshez beszerzett, de be nem épített anyagok ellenértékének megfizetésére. E körben a bíróság a tanúvallomásokat okszerűtlenül mérlegelte, ugyanis a meghallgatott tanúk vallomása egybehangzóan azt az alperesi tényállítást támasztotta alá, hogy a tárolási nyilatkozat vállalkozói teljesítésként történő elismerésére és az alapján előleg fizetésére egy konkrét esetben, egy konkrét építési anyag beszerzése körében – a folyamatos ellátás biztosítása és a felperes méltányolható finanszírozási igénye érdekében – a felek közötti szerződés rendelkezéseitől közös megegyezéssel történő eltéréssel, a felek egyszeri megállapodása alapján került sor. A felek tehát a szerződést e körben nem módosították,

annak a 3.3. - 3.5. pontjaitól és a 2. számú melléklettől, továbbá a Ptk. 6:238. § és 6:245. § (3) bekezdésétől nem tértek el.

[36] Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság azon megállapítását is, hogy a felmondás a Ptk. 6:249. § (2) bekezdése alapján szüntette meg a felek közötti szerződést, ezért köteles a felperes részére az arányos vállalkozói díjat megfizetni. A felperes állításával szemben az alperes a vállalkozó súlyos szerződésszegésére alapítottan mondta fel azonnali hatállyal 2019. január 28-án a szerződést. A felperesi szerződésszegések okán a megrendelő felmondási joga a Ptk. 6:140. § (1) bekezdésén, a 6:154. § (1) és (2) bekezdésén és a vállalkozási szerződés 3.6. pontján alapult. Kifejtette, hogy nem az általános indokolás nélküli felmondási jogát gyakorolta, ezért a Ptk. 6:249. § (2) bekezdése nyilvánvalóan nem alkalmazható. Hangsúlyozta, hogy a szerződésszegésre alapított felmondás – esetleges jogellenessége esetén – nem minősülhet a megrendelő általános felmondási joga gyakorlásának. Rámutatott arra, hogy a felperes a keresetváltoztatásában állította első alkalommal, hogy az alperesi felmondás a Ptk. 6:249 § (1) bekezdése szerint minősül, ezért a felperes érdekében állt, hogy a perben a Pp. 265. § (1) bekezdésének megfelelően ezt bizonyítsa, ennek pedig kizárólag akként tudott volna eleget tenni, ha bizonyítja, hogy 2018. december 12-én jogos okkal tagadta meg a teljesítést, azaz cáfolja a szerződésszegésre alapított alperesi felmondás egyik indokát.

[37] Nyomatékosan utalt arra, hogy a tárolási nyilatkozatokban felsorolt anyagok ellenértékére vonatkozó felperesi igény jogalapja ténybeli okokból sem lehet a Ptk. 6:249. § (2) bekezdése, ugyanis a felperes megváltoztatott jogállítása az, hogy a peres felek közötti szerződés megszűnésével, azaz 2019. január 31-én nyílt meg a joga a vállalkozói díj arányos részének a követelésére a Ptk. 6:249. § (2) bekezdése értelmében, amivel elismerte, hogy a két hónappal korábban, azaz a túlnyomórészt be nem épített anyagok költségét tartalmazó teljesítés igazolási kérelme 2018. december eleji benyújtásakor még semmiféle jogalapja nem volt ezen követelésének arra is figyelemmel, hogy az ekkor kb. 24.300.000 forint értékű el nem ismert vállalkozói díjkövetelésnek több mint a felét, kb. 13.100.000 forintot a tárolási nyilatkozatokban felsorolt anyagok ellenértéke tett ki. A fennmaradó rész december 3-ig való teljesítését pedig semmivel nem bizonyította a felperes. Ugyanakkor a fentiekből az is megállapítható, hogy megváltoztatott jogállításával a felperes azt is elismerte, hogy 2018. december 12-én mindenféle jogos ok nélkül tagadta meg a teljesítést a munkavégzés felfüggesztésével és az építési területről történő levonulással.

[38] A TSzSz szakvélemény aggályosságával összefüggésben kifejtette, hogy a Pp. 279. § (1) bekezdésében rögzített bizonyítékmérlegelési tevékenysége körében a bíróság hivatalból köteles megvizsgálni, hogy a szakértői vélemény meggyőző-e figyelemmel a hivatkozott eseti döntésekre. Rámutatott arra, hogy a Fővárosi Ítéltábla korábbi hatályon kívül helyező végzése hét indokát adta a TSzSz szakvélemény aggályosságának. Ugyan a Fővárosi Törvényszék a megismételt eljárásban a 21. számú végzésével felhívta a TSzSz-t a szakvélemény kiegészítésére, azonban az alkalmatlan volt a szakvéleménnyel kapcsolatos aggályok kiküszöbölésére. Az ügyben korábban eljáró szakértői tanács elnöke a kiegészítés körében nem a TSzSz nevében, hanem önálló igazságügyi szakértőként készített igazságügyi szakértői vélemény elnevezésű dokumentumot. Ugyan utólag megpróbálta igazolni a képviseleti jogát, de a szakvélemény-kiegészítés még ennek ellenére is sérti a TSzSz ügyrendjének 11.5. pontjában foglaltakat, hiszen hiányzik róla a TSzSz vezetőjének az

ellenjegyzése és azt nem a TSzSz, hanem szakértől küldte meg a bíróság részére, ezért az nem minősülhet a TSzSz szakvélemény kiegészítésének.

[39] Megítélése szerint a tárolási nyilatkozatokban szereplő be nem épített anyagok ellenértékét a TSzSz tévesen állapította meg. Hangsúlyozta, hogy a kiegészítésben a szakértő rögzítette, miszerint a tárolási nyilatkozatban foglaltak vizsgálata nem volt feladata a TSzSz-nek. Ehhez képest a TSzSz szakvéleményében rögzített összeg forintra megegyezik a felperesi követelés összegével, amely vitán felül tartalmazza a be nem épített betárolt anyagok ellenértékét is. Megállapította, hogy a Fővárosi Ítéltábla hatályon kívül helyező végzésének 5. alpontjában foglalt aggály nem volt kiküszöbölhető. Rámutatott arra is, hogy mivel a tárolási nyilatkozatokban megjelölt mennyiségek ellenőrzése egyáltalán nem történt meg, a TSzSz szakvélemény meg sem határozta azok ellenértékét. Ebből annak megállapítása is következik, hogy a Fővárosi Ítéltábla hatályon kívül helyező végzésének 6. alpontjában foglalt aggály szintén nem került kiküszöbölése. Kiemelte, hogy szakértő a személyes meghallgatása során az alperesi jogi képviselő által feltett tisztázó kérdésekre újabb abszurd kijelentést tett – miszerint nem volt feladata a tárolási nyilatkozatban foglaltak vizsgálata a TSzSz-nek –, ami a szakértői vélemény homályosságát és a megbízhatóságával kapcsolatos kétségeket tovább mélyítette. Összességében megállapította, hogy a TSzSz tételes felmérést egyáltalán nem végzett, nemcsak a tárolási nyilatkozatokban foglalt tételek tekintetében, hanem az el nem végzett munkák tekintetében sem.

[40] Hangsúlyozta, hogy a tárolási nyilatkozatokban szereplő anyagokösszezszerűségi vizsgálata, annak számszaki levezetése is súlyosan téves, ugyanis a szakértő személyes meghallgatása során kiderült, hogy az egyes tételek fizikai, akár csak szűrőpróbaszerű ellenőrzése helyett az a felperes által becsatolt részletező táblázatban rögzített anyagmunkadíj arányok téves értelmezéséből ered. Az elsőfokú bíróság az alperes részletes számszaki cáfolatát sem vette figyelembe a szakvélemény aggályosságának vizsgálatakor.

[41] A felperes a megismételt eljárás során újabb részletező kimutatásokat készített, amelyeket a keresetváltoztatásához csatolt, mivel álláspontja szerint a szakértői vélemény aggályossága pusztán a felperes által utólagosan és egyoldalúan készített kimutatások szakértő általi ellenőrzésével kiküszöbölhető. Ez az álláspont azonban súlyosan sérti a Szaktv. 3. § (1) és (3) bekezdését, a TSzSz tv. 1. § (1) bekezdését és 6. § (1) és (2) bekezdését, továbbá a Pp. 279. § (1) bekezdését. Megítélése szerint a peres felek által készített részletes kimutatások tételes összevetése szükséges, de nem elégséges feltétele a perben jelentős tények, így a felperesi teljesítés különleges szakértelmet kívánó megállapításához. Ezeket a kimutatásokat a helyszíni szemle előtt kellett volna a TSzSz-nek megvizsgálnia. Hangsúlyozta, hogy a TSzSz a szakvélemény kiegészítése során, bírói felhívás alapján még a kimutatások összevetését sem volt képes érdemben szakértőktől elvárható módon teljesíteni, hiszen a szakvélemény nem rögzíti, hogy miben és mennyiben hasonlítanak egymáshoz az összevetendő dolgok és miben különböznek egymástól. A kiegészítést követően továbbra sem világos, hogy hogyan jutott a TSzSz a szakvéleményben szereplő következtetésekre. A Fővárosi Ítéltábla határozata értelmében a TSzSz-nek pótolnia kellett volna a hiányokat, meg kellett volna pontosan határozni a helyszíni szemlén tapasztaltakat, az ott megismert adatok összességét, azaz a Szaktv. 47. § (4) bekezdés a) pontja szerint rögzítenie kellett volna a leletet és az abból tehető szakmai ténymegállapításokat és le kellett volna vonnia az

ellenőrizhető szakértői következtetéseket. A TSzSz szakvélemény fentieknek megfelelő kiegészítése sem írásban, sem a személyes meghallgatás során nem történt meg.

[42] A szakértői tanács elnökének személyes meghallgatása alapján megállapítható, hogy szemrevételezéssel, mint választott szakértői módszerekkel nem, hogy teljes bizonyossággal, de még a bizonyossággal határos valószínűséggel sem lehet a felperes teljesítési igényének

jogosságát ellenőrizni. A peres felek kimutatásaiból következő %-os mértékű eltérések kérdésében kizárólag tételes mennyiségi és minőségi felméréssel, mint alkalmas szakértői módszerrel lehetett volna állást foglalni. A TSzSz tehát akkor járt volna el helyesen és jogszerűen, ha tételesen teljeskörűen és leletezve ellenőrzi a tárolási nyilatkozatokban szereplő tételek meglétét a szemle helyszínén. A szakértői tanács elnöke meghallgatása során többször megerősítette, hogy tételes mennyiségi, minőségi felmérést egyáltalán nem végeztek, pusztán szemrevételezéssel tekintették meg az építési anyagokat, amelynek egy része a tárolási nyilatkozat értelmében még nem is volt a helyszínen, más része pedig ki sem volt csomagolva. Hivatkozott a BDT2019. 40.077. számú eseti döntésben foglaltakra, miszerint a becslés, mint szakértői módszer kizárólag akkor lehet indokolt, hogyha a pontos számítások elvégzése nem lehetséges természettudományos pontossággal, vagy annak költsége nem állna arányban a keletkezett kár összegével. Jelen esetben azonban egyik feltétel sem áll fenn. Az elsőfokú bíróság azáltal, hogy a kirívóan alkalmatlan szakértői módszert elfogadta, súlyosan megsértette a Pp. 279. § (1) bekezdését. Minderre figyelemmel a TSzSz szakvélemény továbbra is aggályos, alkalmatlan arra, hogy a bíróság az alapján jelentős tényeket állapítson meg, ugyanakkor a Pp. 316. § (3) bekezdése alapján a perben bizonyítékként nem vehető figyelembe.

[43] Állította, hogy a kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye is aggályos. E körben fenntartotta a 2022. augusztus 30-án kelt észrevételeit és nyilatkozatait. Hangsúlyozta, hogy a bíróság nem azokat a kérdéseket tette fel a szakértő részére, amelyeket a beadványában indítványozott, és az eltéréseknek perdöntő jelentőségük van. Hangsúlyozta, hogy a szakértői vizsgálati módszer bemutatása túlzottan leegyszerűsített. A szakértőnek részleteznie kellett volna, hogy mely okiratokat, milyen arányban fogadott el és milyen mélységben vizsgált. Nem utal a szakvélemény a projekthez kötődő teljesítési igazolások és fényképek vizsgálatára, ugyanakkor hiányzik a módszertani levélre történő utalás is. Megítélése szerint a szakértő a csarnokrész költözhetősége műszaki tartalmát tévesen értékelte arra is figyelemmel, hogy a pernek nem a teljes második ütem, azaz a 2019. január 31-ig elérni vállalt műszaki tartalom, hanem kizárólag a csarnokrész költözhetősége, a 2018. november 30-ig elérni vállalt műszaki tartalom eléréséhez szükséges tervdokumentáció átadása a tárgya. A felperes elfogadta, hogy az alperesi termékek raktárépületbe való, 2018. november 30-ig megvalósuló betárolhatósága, az ún. költözhetőség volt a legfontosabb érdeke az alperesnek. Azzal, hogy a szakértő a peres felek megállapodását az esetleges használatbavétel jogszerűsége szempontjából felülbírált, a Szaktv. 47. § (6) bekezdésében foglaltak ellenére jogkérdésben foglalt állást. A szakvélemény tehát a per eldöntése szempontjából legfontosabb részében továbbra is hiányos, homályos, továbbá önmagával és a perbeli adatokkal ellentétes, ezért az a Pp. 316. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja alapján aggályos. Ennek kiküszöbölése érdekében ismételt indítványozta a szakvélemény kiegészítését és a szakértő személyes meghallgatását, azonban az elsőfokú bíróság ezen indítványoknak nem adott helyt.

[44] Amennyiben az ítéltábla nem találja aggályosnak a kirendelt szakértő szakvéleményét, úgy az alperes elsődleges fellebbezési kérelmének részben helyt adva, az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatva a felperest csak a kereseti követelés nem vitatott részének, azaz 36.137.182 forintnak, továbbá a 2020. november 10-én alperes által megfizetett 10.764.000 forint összegű késedelmi kamat arányos részének, azaz 6.097.590 forintnak a megtartására hatalmazza fel. Ebben az esetben a felperesnek a kereseti követelés vitatott részét, 27.655.293 forintot és a megfizetett késedelmi kamat arányos és tőkésedett részét, 4.666.410 forintot vissza kell fizetnie, valamint ezen összegek után 2020. november 5. napjától, míg a kamat esetében 2020. november 10. napjától számítandó törvényes mértékű késedelmi kamatot is kell fizetni alperes részére.

[45] Álláspontja szerint a felperes pernyertessége esetén a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) szerint jogosult ügyvédi költségei megtérítésére a már lezárt első- és másodfokú alapeljárásra vonatkozóan, tehát visszamenőlegesen, de különösen a hatályon kívül helyező végzésbe ütköző módon perköltségigényt nem érvényesíthet.

[46] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte.

[47] Az alperes fellebbezésében foglaltakat teljes egészében vitatta. Megítélése szerint a lefolytatott bizonyítás igazolta, hogy a felperes teljesített és nem szegett szerződést. Az épületet nem vitásan elkészítette a szakértői vélemények által megerősítetten a felmondásig. Az alperes azonban jogellenesen megtagadta a teljesítési igazolás kiadását, ennél fogva késedelembe esett egyrészt a tervek szolgáltatásával, másrészt a teljesítési igazolás kiadásával.

[48] Állította, hogy a követelésének jogalapja változatlan volt a per kezdete óta, csak a betárolt anyagok kapcsán részletezte és pontosította azt. Hangsúlyozta, hogy a perben lefolytatott bizonyítás igazolta azt, hogy a felperes a munkát elvégezte olyan értékben, ahogyan azt érvényesítette. A késedelem az alperes érdekkörében állt fenn és az alperesnek volt felróható. A TSzSz eljárása nem volt tisztességtelen, az alperesnek mindvégig lehetősége volt a perben azzal összefüggésben észrevételeket tenni és azt a TSzSz tanács meg is válaszolta. Hangsúlyozta, hogy a mű befejezését az alperes akadályozta meg az alaptalan indokolást tartalmazó felmondásával. A felperes az általa, a mű elkészítéséhez megrendelt, kifizetett, beszerzett, betárolt anyagok kapcsán kizárólag az anyagdíjat érvényesíti, ami a teljesítés része, ezért azt a vállalkozási díj részeként követeli az alperestől. Hangsúlyozta, hogy a szerződés megszűnt a felek között az alperes felmondásával ez azonban nem jelenti azt, hogy a szerződésszegést, mint indokot elfogadta volna, ugyanakkor a vállalkozói szerződésszegést a perben a szakértő is cáfolta, és a perbeli bizonyítás igazolta, hogy a felperes nem volt késedelembe, ezzel szemben az alperes fizetési késedelembe volt.

[49] Megítélése szerint az eljárás során megtörtént a szakértői vélemény logikai és minden más szempontú kontrollja, a TSzSz tanács elnöke minden feltett kérdésre válaszolt. Vitatta az alperes azon állítását, hogy a szakvélemény kiegészítése nem minősül a TSzSz szakvéleményének. Kifejtette, hogy a szakértői szemlén három tagú tanács járt el, akik előzetesen megkapták és átnézték az építkezés részletes e-naplóját, annak bejegyzéseit, amely alapján, továbbá a helyszíni szemlére is figyelemmel tették a szakértői megállapításokat. A szemléről fényképek készültek, amelyek az egyes vitatott tételekhez kerültek hozzárendelésre, a TSzSz tanács elnöke konkrét válaszokat tudott adni ezek kapcsán. A TSzSz írásban és szóban is megerősítette a munkák teljes bizonyossággal történő elvégzésének tényét és azok értékét. Megítélése szerint a kirendelt szakértő véleménye is aggálytalan.

[50] Az alperes fellebbezése megalapozott.

[51] Az elsőfokú bíróság a tényállást részben tévesen állapította meg, és téves az abból levont jogi következtetése, döntésével az ítéltábla csak részben értett egyet az alábbiakban kifejtett eltérő indokok alapján.

[52] Az ítéltábla elsődlegesen annak tulajdonított jelentőséget, hogy a felek a vállalkozási szerződés 3.1. pontjában meghatározott vállalkozói díj tekintetében kiemelten rögzítették, hogy az nem átalánydíj, hanem a tervezők által rendelkezésre bocsájtott költségvetés bearázása, de mivel a mennyiségek nem ellenőrizhetők azok utólagosan pontosítandók a szerződés rendelkezései szerint. Ennek megfelelően a szerződés 3.3. pontja értelmében az elszámolás alapja a felek által közösen felvett teljesítésigazoló jegyzőkönyv. A szerződés rendelkezései szerint tehát a felek utólagos tételes elszámolásban állapodtak meg, hiszen a vállalkozói díjat a szerződéskötéskor a költségvetésre utalással egy összegben határozták meg, ami azonban csak egy prognosztizált irányár, a végleges vállalkozói díj kiszámítása a teljesítést követően az igazolt, elfogadott felmérés tételei alapján, a műszakilag indokolt munkatételek és beépített anyagok szerint történik. A vállalkozónak ezért a ténylegesen elvégzett teljes munka mennyiségét és a beépített anyagot tételesen igazolnia kell.

[53] Rámutat az ítéltábla arra is, hogy a Ptk. 6:245. § (2) bekezdése értelmében tételes elszámolás szerint meghatározott vállalkozói díj esetén a vállalkozó az elvégzett munka ellenértékére jogosult. Ennek megfelelően, ha a felek a vállalkozói díjat utólagos tételes felmérésre utalással határozzák meg, a vállalkozó a szerződés teljesítése után valamennyi műszakilag indokolt, ténylegesen elvégzett munka, beépített anyag, felmerült költség ellenértékére jogszerűen igényt tarthat (BDT2003. 903.). Mindez egyben annak a megállapítását is eredményezi figyelemmel a vállalkozási szerződés eredmény-kötelelem jellegére, hogy a vállalkozó a Ptk. 6:239. §-ában a tevékenység megszervezése körében rögzített kötelezettségei teljesítése során, a Ptk. 6:239. § (2) bekezdésének megfelelően a mű előállításához beszerzett anyag költségét beépítés nélkül, külön megállapodás hiányában

vállalkozói díj címén nem érvényesítheti, az önmagában nem minősül vállalkozói díjnak, csak a munkával elért eredmény teljesítését követően érvényesíthető a vállalkozói díj részeként.

[54] Helytálló az alperes fellebbezési érvelése akörben, hogy az elsőfokú bíróság a felperes által beszerzett építési anyag díjának kifizetésére létrejött külön megállapodás körében tévesen értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, tanúvallomásokat. Az elsőfokú bíróság által ekörben értékelt bizonyítékok tekintetében elsődlegesen arra mutat rá az ítéltábla, hogy a Pp. 230. § (1) bekezdése értelmében a fél törvényes képviselőjét személyesen kell meghallgatni, ezért név3nek, az alperes törvényes képviselőjének előadása nem minősül bizonyítéknak. név3 előadásában azt állította, hogy a szerződés szerint a felperes által a beszerzett anyagokról összeállított tárolási nyilatkozat alapján nem kell az alperesnek teljesítenie, a korábbiakban viszont a tetőhőszigetelést és a nyílászárók anyagköltségét kifizette, de mindezek körében név8 és név4 tud részletesen nyilatkozni (34.G.41.128/2019/17. számú jegyzőkönyv 4. oldal 3. és 4. bekezdés). név4 tanú vallomásából az állapítható meg, hogy az alumínium nyílászárók tekintetében a felperesi tárolási nyilatkozat és fotók alapján fizették ki a be nem épített anyagok költségét a bank előzetes engedélyével, eseti jelleggel (34.G.41.128/2019/17. számú jegyzőkönyv 9. oldal utolsó előtti bekezdés). név5 tanú vallomása szerint szóbeli megállapodás alapján fizette ki a megrendelő alperes az anyag ellenértékét (34.G.41.128/2019/21. számú jegyzőkönyv 5. oldal utolsó előtti bekezdés). Jelentősége van még a felperes által csatolt 2018. október 1-i, a 2. számú részszámla kifizetése körében történt levelezésnek is (34.G.41.128/2019/5/F/23.) A bizonyítékok összességükben – az elsőfokú bíróság által megállapítottakkal szemben – azt támasztják alá, hogy a felek a 2. számú részszámla elszámolása során a vállalkozási szerződéstől eltérve eseti jelleggel szóban akként állapodtak meg, hogy az alperes az építkezés helyszínére leszállított, de be nem épített, fotóval alátámasztott tárolási nyilatkozatban rögzített anyagokat kifizeti, amely megállapodásnak az alperes eleget is tett. A bizonyítékokból azonban arra nem lehet következtetni, hogy a felek megállapodása kiterjedt a felperes által a jövőben beszerzendő, valamennyi be nem épített anyag kifizetésére is.

[55] A fentiek értelmében – a felek közötti külön megállapodás hiányában – a felperes vállalkozói díj címén nem követelheti a tárolási nyilatkozattal igazolt, be nem épített anyagok ellenértékét a megrendelő alperestől, ekörben a kereset megalapozatlan.

[56] Az alperesnek a TSzSz eljárásának tisztességtelenségére utaló fellebbezési hivatkozása nem alapos. Az ítéltábla ekörben a TSzSz tv. 1.§ (1) bekezdéséből indult ki, amelynek értelmében a TSzSz eljárása nem egy kontradiktórius eljárásban történt kirendelésen alapul, hanem a felperesi kivitelező megbízásán, kérelmén. A Teljesítésigazolási Szakértői Szervvel kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 236/2013. (VI. 30.) Korm. rendeletnek a TSzSz eljárására vonatkozó rendelkezései körében a 6. § (5) bekezdése értelmében a szerződő felek a helyszíni szemle időpontjáról értesítendő, a 6. § (7) bekezdés szerint pedig a TSzSz a véleményét a benyújtott iratok és a helyszíni szemle jegyzőkönyve alapján készíti el. A TSzSz tv. 1. § (7) bekezdése alapján alkalmazandó, a Szaktv. 39. § (1) bekezdése szerint a szakértő csak a szakvélemény elkészítéséhez szükséges további adatok közlését, iratok, vizsgálati tárgyak rendelkezésre bocsátását kérheti, a szakértő joga az ellenérdekű fél nyilatkozatainak beszerzésére nem terjed ki. A fenti rendelkezésekből összességében az állapítható meg, hogy a TSzSz-nek a szakvéleménye elkészítéséhez nem kell

beszereznie az ellenérdekű félnek a vállalkozó teljesítését vitató részletes álláspontját arra is figyelemmel, hogy a TSzSz tv. 6. § (1) és (2) bekezdése értelmében a felperesi teljesítés vizsgálata körében a szakvéleménynek ki kell terjednie – az alperes vitatásától függetlenül – a szerződés műszaki tartalma szerint a felperest terhelő munkák leírására, ezek közül a teljes bizonyossággal megállapíthatóan teljesített munkák mennyiségének és minőségének meghatározására, a teljes bizonyossággal megállapíthatóan el nem végzett munkák meghatározására, és mindezen munkáknak a szerződés szerinti költségvetési tételek alapulvételével meghatározott értékének megállapítására. Az ennek megfelelő, felperesi teljesítést igazoló TSzSz szakvéleménnyel szemben a megrendelő alperes a peres eljárás keretében adhatja elő tényállításait, nyilatkozatait, és az azt alátámasztó bizonyítékokat, bizonyítási indítványokat.

[57] Nagyobb részt helytálló az alperesnek a TSzSz szakvélemény aggályosságára vonatkozó fellebbezési érvelése. Nem osztja az ítéltábla a fellebbezésben foglaltakat akörben, hogy a kiegészítő szakvéleménynek a TSzSz ügyrendjébe ütközése megalapozza a szakvélemény aggályosságát. Nem vitásan szakértői szakértő a TSzSz szakvéleményének kiegészítése során a TSzSz nevében járt el, amit a TSzSz megerősített (7.G.40.447/2021/109. számú irat), ezt meghaladóan önmagában a TSzSz ügyrendjébe ütközés nem meríti ki a Pp. 316. § (1) bekezdésében rögzített, a szakvélemény aggályosságát megalapozó jogszabályi feltételeket.

[58] A TSzSz feladata a felperes teljesítésének vizsgálata volt a TSzSz tv. 6. § (1) és (2) bekezdéseinek megfelelően, amelynek keretében a fent [56] kifejtetteket tartalmazó szakvéleményt kellett elkészíteni, és amelynek során a TSzSz tv. 6. § (2) bekezdés d) pontjának értelmében is figyelemmel kellett lenni arra, hogy a felek a vállalkozói díjat a költségvetésen és az utólagos tételes felmérésen alapuló elszámolás keretében kívánták megállapítani. Ahogyan azt a Fővárosi Ítéltábla a 3.Pf.20.812/2020/6/III. számú határozatában megállapította, a keresethez csatolt TSzSz szakvélemény nem felelt meg a TSzSz tv. 6. § (2) bekezdésében megfogalmazott követelményeknek. Az ezt kiegészítő szakvélemény a felperes által utólagosan csatolt felperesi elszámolást veszi alapul, az továbbra sem tartalmazza a TSzSz tv. 6. § (2) bekezdésének megfelelően a felperes részéről a teljes bizonyossággal megállapíthatóan teljesített munkák mennyiségének és minőségének meghatározását, a teljes bizonyossággal megállapíthatóan el nem végzett munkák meghatározását, és mindezeknek a szerződés szerinti költségvetési tételek alapulvételével meghatározott értékének megállapítását, továbbá a felperes által megjelölt anyagok tételes felmérését. A szakértő meghallgatásából az állapítható meg, hogy a TSzSz részéről a felmérés módszere vizuális volt, konkrét méréseket, mennyiségi ellenőrzéseket nem végeztek (7.G.40447/2021/121. számú jegyzőkönyv 2. oldal 4. bekezdés), az e-napló kérelemhez csatolt kivonatát látták, de az e-naplót és az ott feltöltött iratokat, adatokat nem vizsgálták. A csatolt szállítói nyilatkozatokat tételesen mennyiségileg felmérés szintjén szintén nem vizsgálták (121. számú jegyzőkönyv 3. oldal utolsó előtti bekezdés), a TSzSz nem készített felmérési jegyzetet (121. számú jegyzőkönyv 3. oldal utolsó bekezdés), az ott lévő anyagok mennyiségével kapcsolatban sem végeztek pontos felmérést (121. számú jegyzőkönyv 4. oldal 4. bekezdés).

[59] Minderre figyelemmel megállapítható, hogy a TSzSz szakvéleménye – tételes helyszíni felmérés, vagy az ehhez szükséges iratok, adatok részletes vizsgálatának és tételes értékelésének hiányában, pusztán vizuális felmérés alapján – nem alkalmas a TSzSz tv. 6. §-ának és a vállalkozási szerződésnek megfelelő, az utólagos tételes felmérésen alapuló elszámolás részeként a felperesi teljesítés bizonyítására, azaz a felperes részéről a teljes bizonyossággal megállapíthatóan teljesített munkák tételes mennyiségének és értékének megállapítására, és a teljes bizonyossággal megállapíthatóan el nem végzett munkák tételes meghatározására. Ez egyben annak megállapítását is eredményezi, hogy a szakvéleménnyel szemben támasztott aggályok továbbra is fennállnak, azokat a szakvélemény kiegészítése, a szakértő meghallgatása nem küszöbölte ki.

[60] Mivel a szakvélemény a Pp. 316. § (1) bekezdés d) pontja értelmében továbbra is aggályos, az a Pp. 316. § (3) bekezdése szerint bizonyítékként nem vehető figyelembe. A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 317. § (1) bekezdés a) és d) pontja alapján tájékoztatta a felperest a szakvélemény aggályosságáról, továbbá arról, hogy a felperesi teljesítés megállapításához szakértői bizonyítás szükséges, amely alapján a felperes új szakértő kirendelését indítványozta, vállalva annak költségeit (16.Gf.40172/2023/9. számú jegyzőkönyv).

[61] Megalapozatlanul állítja az alperes a kirendelt szakértői vélemény aggályosságát. A fellebbezésben kifejtettekkel szemben a szakvélemény kiegészítéséből megállapítható, hogy az alperes által és a bíróság által feltett kérdések körében nem volt tartalmi eltérés, és a kiegészített szakvélemény részletesen tartalmazza, hogy milyen dokumentumokon alapul. A szakvélemény kiegészítése (7.G.40.447/2021/93. számú irat 4.2. pont) rámutatott arra is, hogy építésügyi szakterületre módszertani levelek nem állnak rendelkezésre, ezt megalapozatlanul hiányolja az alperes. A szakvéleményből az is megállapítható kétséget kizáróan, hogy a szakértő a szerződésben rögzített beköltözhetőség fogalmának műszaki tartalmát vizsgálta – azaz a fellebbezésben kifejtettektől eltérően jogkérdésben nem foglalt állást –, amelyhez a szakvélemény 6.3. pontja, de a vállalkozási szerződés 4.2. pontja értelmében, azaz a felek egyező akarata szerint is szükséges volt az ipari padló elkészítése, aminek feltétele volt a tűzvédelmi tervek átadása és az annak megfelelő tűzvédelmi mázolás, majd a tető kialakítása. A kirendelt szakértő szakvéleményéből kétséget kizáróan és aggályosan megállapítható, hogy az alperes késlekedett a kiviteli tervek átadásával, amelynek következtében a szerződésben rögzített teljesítési határidő nem volt tartható (7.G.40.447/2021/58. számú irat 7.11. pont). Mindez egyben annak megállapítását is eredményezi, hogy a Ptk. 6:150. § (2) bekezdése értelmében az alperes közbeső szerződésszegése kizárja a felperesi késedelem megállapítását. Mindebből következően – az elsőfokú bíróság által kifejtettektől eltérően – az alperesnek a felperes késedelmére alapított, beszámítás körében érvényesített kötbérigénye a felperesi késedelem hiányában megalapozatlan.

[62] Helytállóan kifogásolta az alperes a fellebbezésében azt, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a felek közötti szerződés megszűnését, annak idejét és módját, holott a felek közötti elszámolás során a megszűnés időpontjában fennálló állapotból kell kiindulni, ahogyan arra a Fővárosi Ítéltábla a 3.Pf.20.812/2020/6/III. sorszámú határozatában is rámutatott. Az elsőfokú bíróság ekörben – a fellebbezésben foglaltaktól eltérően – a Pp. 346. § (5) bekezdésében rögzített indokolási kötelezettségét sértette meg, az eljárási szabályszerűs-

azonban – a fellebbezés érvelésének megfelelően – a másodfokú eljárásban orvosolható, az nem indokolta az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

[63] Megalapozott az alperes fellebbezése akörben is, hogy a felek szerződésének megszűnése nem a Ptk. 6:249. §-ában szabályozott, a megrendelő általános elállási jogán alapult.

[64] Rámutat az ítéltábla arra, hogy a szerződés megszűnésének körében elsődlegesen az alperes felmondásának jogszerűségében kell állást foglalni. Az alperes 2019. január 28-án kelt felmondásában a felperes szerződésszegésére hivatkozott, amelynek körében a felperes késedelmét és a szerződés teljesítésének megtagadását kifogásolta. A fentiek értelmében [61] a felperes késedelve nem állapítható meg, ekörben tehát a felmondás megalapozatlan. Ezt meghaladóan azonban helytállóan hivatkozik az alperes arra, hogy a felmondás jogszerűtlenségének megállapítása körében a felperesnek azt kellett bizonyítania, hogy 2018. december 12-én jogos okkal tagadta meg a teljesítést, azaz 2018. december 12-én a teljesítésének az értéke az általa állítottaknak megfelelő volt, amit az alperes nem fizetett ki. A rendelkezésre álló adatok alapján azonban ez nem állapítható meg arra is figyelemmel, hogy a fent kifejtettek szerint a TSzSz szakvélemény aggályos és nem a 2018. december 12-i teljesítést vizsgálta, ugyanakkor 2018. december 12-i felperesi teljesítés értékét egyéb bizonyíték nem támasztja alá, azt a rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok alapján nem lehet megállapítani, ezért ekörben a bizonyítás sikertelenségét a Pp. 265. § (1) bekezdése értelmében a felperesnek kell viselnie. Mindez egyben annak megállapítását is eredményezi, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értékelte az alperes felmondását jogellenesnek, mivel a felperes jogos ok nélkül tagadta meg a munkavégzést 2018. december 12-én, azaz a felperes szerződést szegett, ezért az alperes felmondása megalapozott figyelemmel a Ptk. 6:140. §-ában, és a 6:183. § alapján alkalmazandó 6:154. §-ban foglaltakra.

[65] A fentiek értelmében az alperes jogszerű felmondása 2019. január 31-én megszüntette a vállalkozási szerződést, ezért a Ptk. 6:212. § (2) bekezdése értelmében a szerződés megszüntetése esetén a felek további szolgáltatásokkal nem tartoznak, és kötelesek egymással a megszűnés előtt már teljesített szolgáltatásokkal elszámolni. A felperes teljesítése és annak értéke ugyan bizonyítatlan az aggályos TSzSz szakvélemény okán, azonban az alperes abból 36.137.182 forintot elismert, ezért a fenti jogszabály értelmében az ítéltábla az elismerés alapján ennek megfelelő összeg megfizetésére kötelezte az alperest. Ekörben mutat rá az ítéltábla arra is, hogy a fellebbezésben kifejtett helytálló érvelésnek megfelelően az elismert vállalkozói díj a szerződés megszűnésétől esedékes, azaz az alperes által a tőkeösszeg után fizetendő, a Ptk. 6: 155. § (1) bekezdésének megfelelő késedelmi kamat kezdődőpontja – az elsőfokú ítélettől eltérően – 2019. január 31.

[66] A fent kifejtettek értelmében az ítéltábla mellőzi az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból a [28], [29, [30] bekezdéseket, egyben kiegészíti a tényállást az alábbiakkal:

A 2. részszámlát követően az alperes elismerése alapján a felperes teljesítésének az értéke 36.137.182 forint. A felek közötti szerződés az alperesnek a felperes szerződésszegésére alapított jogszerű felmondásával 2019. január 31-én szűnt meg.

[67] Nem vitásan az elsőfokú bíróság a 34.G.40.615/2019/5. számú letétbe helyezést elrendelő ideiglenes intézkedésének alperesi teljesítése, majd az elsőfokú bíróság nem jogerős, előzetesen végrehajtható ítélete alapján a kereset tárgyát képező összeg (63.792.475 forint és járulékai) a felperes részére kiutalásra került. Rámutat azonban az ítéltábla arra, hogy a felperes a Pp. 172. § (1) bekezdésének megfelelő marasztalásra irányuló keresetet terjesztett elő, ezért – függetlenül a teljesítéstől – a bíróságnak a Pp. 341. § (1) bekezdése értelmében erről kell döntenie.

[68] Minderre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fenti indokok mentén a Pp. 383. § (2) bekezdésének megfelelően részben megváltoztatta, és a Pp. 383. § (4) bekezdése értelmében részítélettel határozott az alperes marasztalásáról és bírálta el az alperes beszámítását.

[69] A felperesi teljesítésnek az alperesi elismerést meghaladó mértékében, azaz 27.655.293 forint tekintetében a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet döntenie, ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 384. § (2) bekezdés b) pontja értelmében ekörben – az elsőfokú perköltségre is kiterjedően – hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[70] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak az eljárást az érdemi tárgyalási szaktól kell folytatnia, és a felperes által a Pp. 220. § (1) bekezdés d) pontjának és a 315. § (1) bekezdésének megfelelően előterjesztett új szakértő kirendelésére vonatkozó indítványa alapján a felperest a szakértőhöz intézendő kérdések előterjesztése mellett a szakértői díj előlegezésére kell felhívnia, az alperesnek a szakértőhöz intézendő kérdések előterjesztésére irányuló egyidejű felhívásával, ezt követően új szakértőt kell kirendelnie.

[71] A szakértői bizonyításnak a felperesi teljesítést kell vizsgálnia figyelemmel az alperesnek a 7.G.40.447/2021/98. számú beadványában kifejtettekre. Ennek körében a rendelkezésre álló adatok alapján (figyelemmel az alperes által hivatkozott, az írásbeli ellenkérelemhez A/3. számon csatolt fedezeti szerződésre is) kifejezetten azt kell vizsgálni, hogy az alperes által vitatott tételek tekintetében az anyagokat a felperes beépítette-e, amennyiben igen, milyen mértékben, és az építési munkákat elvégezte-e, amennyiben igen, tételesen milyen mértékben. Ezt meghaladóan szükséges a beépített anyag és elvégzett munka értékének megállapítása a felek között létrejött vállalkozási szerződés beárazott költségvetése alapján.

[72] Az elsőfokú bíróság az aggálytalan szakértői vélemény alapján lesz abban a helyzetben, hogy az igazolt felperesi teljesítés mértékében – a fent kifejtettekre is figyelemmel ([52]-[53]) – állást foglaljon, és a felperest megillető vállalkozói díj összegében és annak járulékaiban marasztalja az alperest.

[73] A megváltoztatott elsőfokú ítélet értelmében a felperes részben pernyertes lett, azonban a perköltség viseléséről való döntés feltételei a másodfokú eljárásban nem állnak fenn, mivel a pernyertesség aránya a felperes keresetében érvényesített teljes vállalkozói díj felől való döntés hiányában nem állapítható meg. Ennek megfelelően az ítéltábla az elsőfokú perköltség összegéről és annak viseléséről nem határozott figyelemmel a Pp. 383. § (5) bekezdésében és a PK 154. számú állásfoglalásban foglaltakra is, ezért az elsőfokú eljárás költségeiben a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak kell állást foglalnia. A felperes által a költségjegyzékben felszámított elsőfokú költség és ügyvédi munkadíj kapcsán azonban rámutat az ítéltábla arra, hogy a 4. számú tétel alatt megjelölt 300.000 forint szakértői díj előlegezésére a rendelkezésre álló adatok alapján a felperes részéről nem került sor, továbbá a 13., 15., 50., 51., 52., 57. számú tétel alatt felszámított, összesen 1.882.775. forint fellebbezési eljárási ügyvédi munkadíjat a felperes megalapozatlanul érvényesíti az elsőfokú eljárás költségei körében.

[74] Az alperes fellebbezése a hatályon kívül helyezés tekintetében vezetett eredményre, a részítélet körében – marasztalására tekintettel – pervesztes lett. A pernyertesség arányát az ítéltábla 50%-50%-ban állapította meg. Ennek megfelelően kötelezte az alperest a felperes által a másodfokú eljárásban az IM rendelet 2. §-ának megfelelően felszámított ügyvédi munkadíj (14 óra x 35.000 forint óradíj + áfa, azaz 622.300 forint) 50%-ának, 245.000 forint + 66.150 forint áfa, összesen 311.150 forint megfizetésére.

[75] Az ítéltábla a hatályon kívül helyező rendelkezéssel összefüggő másodfokú perköltség összegét csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróság dönt. Ennek körében az alperes tekintetében számba vette a lerótt illeték 50 %-át, azaz 1.250.000 forintot, továbbá az ügyvédi munkadíjat, amelynek mértékét az IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja, és (5) bekezdése szerint állapította meg 1.056.890 forint + áfában, amelyből a pernyertesség aránya alapján az alperes részére 524.445 forint + 142.680 forint áfa, azaz összesen 671.125 forint jár. Az alperes másodfokú perköltsége: 1.250.000 forint + 671.125 forint, összesen 1.921.125 forint. A felperes további másodfokú ügyvédi munkadíját a fentiek értelmében 311.150 forintban állapította meg.

Budapest, 2024. március 27.

Dr. Buglyó Gabriella s.k.

a tanács elnöke

Dr. Sági Zsuzsanna s.k.

előadó bíró

Dr. Benedek Szabolcs s.k.

bíró